

ŞEHİT YAKINI VE GAZİLERE UYGULANAN SOSYAL POLİTİKALARA YÖNELİK HALKIN ALGI VE TUTUMLARININ ARAŞTIRILMASI: BURDUR İLİ KENT MERKEZİ ÖRNEĞİ*

Azime Arısoy¹ - Adem Korkmaz²

¹ORCID ID: orcid.org/0000-0002-7136-558X

²ORCID ID: orcid.org/0000-0001-8209-9953

Öz

Çalışmanın amacı; şehit yakını ve gazilere uygulanan sosyal politikalara yönelik halkın farkındalık durumlarının ortaya konulması, uygulanan bu politikaları yeterli bulma düzeylerinin belirlenmesi ayrıca söz konusu politikalara yönelik halkın farkındalık durumlarının ve yeterli bulma düzeylerinin devlete olumlu tutumlarına etkisini araştırmaktır. Bunun yanında çalışmada; farkındalık algısının, uygulanan politikaları yeterli bulma algısının ve devlete olumlu tutumun sosyo-demografik özelliklere göre farklılık gösterip göstermediğinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Çalışmada veriler, Burdur kent merkezinde yaşayan 382 katılımcıya uygulanan anket aracılığıyla toplanarak nicel olarak değerlendirilmiştir. Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde; yüzdeler hesaplamalar, frekans, ortalama ve standart sapma kullanılmıştır. Ayrıca; t-testi, Tek yönlü (One way) Anova testi ve post-hoc analizi, korelasyon analizi ve regresyon analizi uygulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda; şehit yakını ve gazilere uygulanan sosyal politikalara yönelik halkın farkındalık durumlarının, uygulanan bu politikaları yeterli bulma algılarının ve devlete olumlu tutumlarını arttırdığı görülmüştür. Ancak; halkın uygulanan söz konusu politikaları yeterli bulma algılarının devlete olan olumlu tutumlarını etkilemediği tespit edilmiştir. Bunun yanında halkın farkındalık durumları sosyo-demografik özelliklerden yaş, eğitim seviyesi, aylık gelir, meslek ve medeni durum değişkenlerine göre farklılık gösterirken cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermediği saptanmıştır. Uygulanan politikaları yeterli bulma algılarının sosyo-demografik özelliklerden yaş, eğitim seviyesi ve medeni durum değişkenlerine göre farklılık gösterirken aylık gelir, meslek ve cinsiyet değişkenlerine göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Şehit, Gazi, Şehit Yakınları, Sosyal Politika, Sosyal Haklar

* Bu çalışma, “Sosyal Politika Uygulamalarına Yönelik Halkın Algı Ve Tutumlarının Araştırılması: Burdur İli Kent Merkezi Örneği” doktora tezinden çıkarılmıştır.

¹ Araştırmacı-Burdur İl Sağlık Müdürlüğü Burdur/Türkiye.

E-posta: azimearisoy@hotmail.com Sorumlu Yazar

² Prof. Dr.- Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur /Türkiye.

E-posta: ademkorkmazcan@hotmail.com

INVESTIGATION OF PUBLIC PERCEPTION AND ATTITUDES TOWARDS SOCIAL POLITICS APPLIED TO MARTYR’S RELATIVES AND VETERANS: THE CASE OF BURDUR URBAN CENTER

Azime Arısoy – Adem Korkmaz

ABSTRACT

The aim of this study is to reveal the awareness level of people about the social politics applied towards martyr's relative and veterans, to determine the perception of sufficiency about applied policies and also to investigate the effect of public awareness and perception of sufficiency about mentioned politics on the positive attitudes towards the government. In addition, it is aimed to find out whether the awareness level, perception of sufficiency about policies and the positive attitude towards the government differ according to the socio-demographic characteristics. The data were obtained through questionnaire applied to 382 participants living in Burdur city center and evaluated quantitatively. The percentile calculations, frequency, mean and standard deviation were used for evaluation of obtained data. In addition; t-test, One way Anova test, post-hoc analysis, correlation analysis and regression analysis were applied. At the end of the analyzes, it was seen that the awareness level of people towards the social policy applied to the martyr's relative and veterans increased the perception of sufficiency about applied policies and their positive attitudes to the government. But, it was determined that the perception of sufficiency about the applied policies does not affect their positive attitudes towards the government. Besides, it has been detected that the awareness level of people differs according to the sociodemographic characteristics such as age, education level, monthly income, job and marital status but it does not change according to the gender. It was ascertained that the perception of sufficiency about applied policies differs according to the some sociodemographic characteristics such as age, education level and marital status, though, it does't differ in terms of monthly income, occupation and gender variables.

Keywords: Martyr, Veteran, Martyr's relatives, Social Policy, Social Rights

GİRİŞ

Geçmişte olduğu gibi günümüzde de vatanın bağımsızlığını ve bütünlüğünü korumak için iç ve dış tehditlere karşı mücadele verilmektedir. Vatan topraklarını ve bağımsızlığını korumak uğruna canları pahasına savaşan ya da teröre karşı mücadele veren güvenlik görevlileri, hatta sivil vatandaşlar ya şehit olmakta ya da yaralanmaktadır. Şehit olanların yakınları ve gaziler, yaşamlarının geri kalanında zor hayat şartlarıyla karşı karşıya kalmaktadırlar. Vatani uğruna canından olan şehitlerimizin yakınlarının, bu uğurda sağlığından olan gazilerimizin kendilerinin ve yakınlarının yaşadıkları sorunları en aza indirmeyi sağlamak amacıyla sosyal devlet olmanın gereği olarak pozitif ayrımcılık yönünde politikalar uygulanmaktadır. Bu politikaların temel amacı; şehitlerimizin geride kalan yakınlarının, gazilerimizin kendileri ve ailelerinin toplum içinde insan onuruna yakışır şartlarda, yaşamlarını refah ve huzur içinde sürdürmelerini sağlamaktır (Seyyar, Köleoğlu,2011, s.27).

Literatür taramasında şehit yakınları ve gazilere yönelik uygulanan sosyal politikalarla ilgili sınırlı sayıda çalışma olduğu tespit edilmiştir. Seyyar ve Köleoğlu'nun "Sosyal Politikalar Açısından Gaziler ve Şehit Aileleri" adlı eserinde; şehit aileleri ve gazilere sağlanan haklara yer verildiği, söz konusu uygulamaların Amerika Birleşik Devletleri'ndeki uygulamalarla karşılaştırıldığı görülmektedir. Köleoğlu, Karataşoğlu ve Namal'ın "Türkiye'de Gazi ve Şehit Ailelerine Sağlanan Sosyal Haklar ve Gazi ve Şehit Aileleri Bilgi Bankası Oluşumunun Sağlanmasında Batman İli Örneği" adlı makale çalışmalarında; gazi ve şehit yakınlarına sağlanan haklar ayrıca bilgi bankası oluşturulması üzerinde durulduğu görülmektedir. Namal ve Köleoğlu'nun "Türkiye'de Gazi ve Şehit Ailelerine Sağlanan Sosyal Haklar" adlı makale çalışmasında; şehit ailelerinin ve gazilerin sahip oldukları haklara yer verildiği görülmektedir. Ayrıca Karabulut'un "Türkiye'de Gazilere ve Şehit Ailelerine Yönelik Uygulanan Sosyal Politikalar: Yalova İli Örneği" adlı tez çalışmasında şehit ailelerinin ve gazilerin uygulanan politikalara yönelik memnuniyetlerine yer verdiği görülmüştür. Ancak bu konuda uygulanan sosyal politikalara yönelik halkın farkındalığı, uygulanan politikaları halkın yeterli bulma algısı ve devlete olumlu tutuma etkisiyle ilgili bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Toplumsal huzurun, refahın, sosyal barışın ve sosyal gelişmenin sağlanması için sosyal politikalar; toplum içinde dezavantajlı durumdaki kırılgan grupları koruyarak, çağın gereklerinin yanında toplumun gereksinimlerini de karşılamayacak şekilde uygulanmalıdır. Bu nedenle devletin uyguladığı sosyal politikalara yönelik halkın algı ve tutumlarının ortaya konulması önem arz etmektedir. Çalışmada; dezavantajlı gruplardan olan şehit yakını ve gazilere uygulanan sosyal politikalara yönelik halkın farkındalığı, bu

politikaları yeterli bulma algıları ve devlete olumlu tutumlarına etkisi araştırılmıştır.

1. SOSYAL POLİTİKA

Sosyal politika, refah devletlerinin ulusal gelirin adil bir biçimde dağılımını sağlamak, sosyal risklerden toplumun bireylerini korumak, sosyal güvenliği ve sosyal adaleti temin ederek herkese insan onuruna yakışan asgari bir yaşam seviyesi sağlamak amacıyla uyguladığı politikalar bütünüdür (Özbudun, 2017, s.135). Sosyal devletlerin uyguladıkları sosyal politikaların asıl hedefi iktisadi olarak büyüme ve gelişmeyle birlikte sosyal gelişmenin sağlanmasıdır. Eğitim, konut, sosyal güvenlik, sağlık gibi alanlarda devletin sunduğu imkânlardan toplumdaki tüm bireylerin adaletli, yaygın ve etkili bir şekilde faydalanmalarını sağlamak, ulusal gelirin adil paylaşımını sağlamak böylece sosyal bütünleşmeyi, sosyal adaleti, sosyal barışı ve sosyal gelişmeyi sağlamaktır (Seyyar, 2005, s.261). Sosyal devlet olmanın gereği olarak uygulanan sosyal politikalarda toplum içinde naif, kırılğan ve dezavantajlı durumdaki guruplara ayrıcalıklar tanınmaktadır. Toplumun dezavantajlı guruplarından olan şehit yakınlarına ve gazilere sosyal güvenlik, eğitim, sağlık, istihdam, konut, vergi muafiyeti ve diğer alanlarda sosyal politikalar uygulanmaktadır. Uygulanan bu politikalarla şehit ailelerinin ve gazilerin toplum içinde insan onuruna yaraşan bir yaşam seviyesinin ve maddi-manevi refahlarının sağlanması, hedeflenmektedir. Ülkemizde sosyal devlet olmanın gereği olarak gazilere ve şehitlerin emanetleri olan yakınlarına yönelik uygulanan sosyal politikalara aşağıda yer verilmiştir.

2. ŞEHİT YAKINI VE GAZİLERE UYGULANAN SOSYAL POLİTİKALAR

1982 Anayasasının “Sosyal güvenlik bakımından özel olarak korunması gerekenler” başlığı altında yer alan 61. Maddesine göre; vazife ve harp şehitlerinin eş ve çocuklarını, gazileri ve malûlleri korumak, toplum içinde onlara insan onuruna yaraşır bir yaşam seviyesi sağlamak devletin görevidir. Anayasanın 61. Maddesine istinaden sosyal devlet olarak; sağlık, eğitim, ulaşım, vergi muafiyeti, istihdam alanında ve diğer alanlarda şehit yakınları ve gazilere yönelik pozitif ayrımcılıklar uygulamaktadır (www.tbmm.gov.tr, E.T: 06.09.2018). Bu uygulamalara kısaca yer verilecektir.

Şehit uzman erbaş, uzman jandarma, subay ve astsubayların varislerine ölüm yardımı ödenmektedir (926 sayılı kanun ve 3269 sayılı Kanun). Bunun yanında şehit personelin bakımından sorumlu olduğu aile bireylerine beyanlarında belirtmiş oldukları ikamet merkezine kadar harcırah ödenmesi yapılmaktadır (6245 sayılı Harcırah Kanunu). 2330, 2629, 3713, 2453, 2566,

4536 ve 3497 sayılı kanun kapsamında belirtilmiş olan hallerde şehitlerin hak sahibi yakınlarına nakdi tazminat ödenmektedir (Köleoğlu, Karataşoğlu ve Namal, 2013: 113). Sosyal Güvenlik Kurumu iştirakçisi olan personelin şehit veya malul olması durumunda, kendilerine/ hak sahiplerine emekli ikramiyesi ödenmektedir. 2629 ve 3713 sayılı kanunlarda belirtilmiş olan hallerde ise; malul/şehit olan personelin kendilerine/ hak sahiplerine en yüksek devlet memurunun almakta olduğu aylık esas alınarak, 30 yıl hizmet yaptığı varsayılarak emekli ikramiyesi ödenmektedir (<http://tusgap.com>, E.T: 06.09.2018). Ayrıca Vazife malulü olanlara vazife malul aylığı, harp malulü olanlara harp malulü aylığı bağlanmaktadır. 3713 sayılı kanun kapsamında aylık bağlanmış olan şehit uzman erbaş, uzman jandarma, astsubay ve subaylar, malul ise hak sahiplerine bağlanan aylıklar, bunların görevde olan emsallerine ödenmekte olan aylıklar kadar SGK tarafından ödenmektedir (Karabulut, 2017, s. 61). Şehit yakını ve gazilerin sağlık hizmetlerinden faydalanmaları ise;2006 yılından itibaren 5510 sayılı kanunla düzenlenmiştir. Bu kanun gereği; 3713, 2330 sayılı kanunlar kapsamında aylık alanlar ve harp malullüğü aylığı alanlar ile bakmakla yükümlü oldukları kimselerden sağlık hizmetleri için katılım payı talep edilmeksizin sağlık hizmetlerinden ücretsiz olarak faydalandırılmaktadırlar (5510 sayılı Kanun, Madde: 69).

Eğitim alanında ise; gazi ve şehitlerimizin çocukları devletin yatılı okullarından ücretsiz olarak faydalandırılmakta (2684 Kanun, Madde: 5), özel öğretim kurumlarından ücretsiz olarak istifade etmeleri sağlanmaktadır (5580 sayılı Kanun, Madde:13). Yükseköğrenim görmekte olanlar çocukları ise devlete ait yurtlardan ve yükseköğrenim kredilerinden öncelikli olarak faydalandırılmaktadır. Ayrıca şehit ve gazilerimizin yükseköğrenimdeki çocuklarından katkı payı alınmamaktadır. Şehitlerimizin ve gazilerimizin çocukları özel kreşlerden, çocuk kulüplerinden, gündüz bakımevlerinden ücretsiz olarak faydalandırılmaktadır. Askeri okullara girmek isteyen şehit çocuklarına (Giriş koşullarını taşımaları şartıyla) askeri okullara girişte ilave puan ya da kontenjan verilerek öncelik tanınmaktadır (<http://giresun.aile.gov.tr>, E.T:15.05.2018). Terör olayları nedeniyle mal ve can kaybına uğramış olan vatandaşlara “Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonu” dan (Fonun mahalli yetkilileri tarafından tespit edilecek miktarı geçmemek şartıyla) öncelikli olarak yardım sağlanmakta, şehitlerimizin ilk ve orta öğrenim gören çocuklarının da öğrenim giderleri karşılanmaktadır (3713 Sayılı Kanun, Madde:22).Ayrıca; Şehit ya da malul olan personelin ilköğrenimde öğrenim görmekte olan çocuklarına 1250 gösterge rakamının, lisede öğrenim görmekte olan çocuklarına 1875 gösterge rakamının, yükseköğrenimdeki çocuklarına 2500 gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımıyla elde edilecek tutarda, her ay eğitim-öğretim yardımı ödenmektedir (5434 Sayılı Kanun, Madde: Ek 79).

Harp ve vazife malullüğü kapsamında olan TSK mensup ve güvenlik görevlilerinden şehit olanların yakınlarından 2 kişiye, malul olanlar için ise; 1 kişiye istihdam hakkı verilmektedir. Vazife malullüğü kapsamında olan diğer kamu görevini yürütmekte iken şehit olanların yakınlarına ve malul olanlara ise; 1 kişi istihdam hakkı tanınmaktadır. Terör mağduru olan sivil vatandaşlardan terör sebebiyle yaşamını yitiren ya da engelli kalanlara da 1 kişi istihdam hakkı verilmektedir. Ayrıca, “1111 sayılı Askerlik Kanunu” na göre; askerlik hizmetini yerine getirirken şehit olanlar ile gazi olanların erkek kardeşlerinden birine kendi isteği olmadıkça silahaltına alınmama hakkı tanınmıştır. 3713 sayılı “Terörle Mücadele Kanunu” kapsamında şehit olan yükümlülerin ise; aynı anne- babadan olan kardeşlerinin ve erkek çocuklarının tamamı kendi istekleri olmadıkça silahaltına alınmamakta, silahaltında iseler de terhis edilmektedirler (<http://giresun.aile.gov.tr>, E.T: 15.05.2018).

Şehitlerimizin hak sahibi yakınları ve gazilerimizin faizsiz olarak konut kredisinden faydalandırılmaktadır(3713 Sayılı kanun, 21. Madde). Ayrıca, yurt dışında ya da yurtiçinde kamu konutlarından faydalanmakta iken malul olanlar 1 yıl daha kamu konutlarından faydalanmaya devam edebilmektedirler. Bu sürenin bitiminde yurt içinde 10 yıl süreyle Yurt dışında ise 1 yıl süreyle kira yardımı sağlanmaktadır (3713 sayılı kanun, Madde:21/b).

Vergi indirimi olarak; gazilerimiz özürleri oranında yıllık vergi indiriminden faydalanmaktadırlar (193 Sayılı Kanun, 3239 sayılı kanunla değişik Madde:31). Ayrıca; Şehitlerin dul ve yetimlerine yapılan ödemelere de gelir vergisi muafiyeti uygulanmaktadır (193 sayılı kanun, Madde:26). Bunun yanında; Şehitlerin yakını ve gaziler ülkemiz sınırları içindeki 200 metre kareye kadar olan mesken vergisinden muaf tutulmuştur (1319 Sayılı Kanun, Madde:8).

3. BİLİMSEL UYGULAMA VE ANALİZ

3.1 Araştırma Hipotezleri

Çalışmanın amacı, aşağıda yer alan hipotezlerin doğruluğunu test etmektir;

H1: Şehit yakını ve gazilere uygulanan sosyal politikalara yönelik farkındalık durumuyla bu politikaları yeterli bulma algısı arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki vardır.

H2: Şehit yakını ve gazilere uygulanan sosyal politikalara yönelik farkındalık durumuyla bireylerin devlete olumlu tutumu arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki vardır.

H3: Şehit yakını ve gazilere yönelik sosyal politika uygulamalarını yeterli bulma algısıyla bireylerin devlete olumlu tutumu arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki vardır.

H4: Şehit yakını ve gazilere uygulanan sosyal politikalara yönelik farkındalık durumunun bireylerin devlete olumlu tutumu üzerinde pozitif yönlü anlamlı etkisi vardır.

H5: Şehit yakını ve gazilere yönelik sosyal politika uygulamalarını yeterli bulma algısının bireylerin devlete olumlu tutumu üzerinde pozitif yönlü anlamlı etkisi vardır.

H6: Şehit yakını ve gazilere yönelik sosyal politika uygulamalarına yönelik farkındalık durumu sosyo-demografik tanımlayıcı özelliklere göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H7: Şehit yakını ve gazilere yönelik sosyal politika uygulamalarını yeterli bulma algısı sosyo-demografik tanımlayıcı özelliklere göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H8: Şehit yakını ve gazilere yönelik sosyal politika uygulamalarının bireylerin devlete tutumu sosyo-demografik tanımlayıcı özelliklere göre anlamlı farklılık göstermektedir.

3.2. Evren ve Örneklem

Çalışma evreni Burdur İli Kent merkezinde yaşamakta olan 18 yaş ve üstü 73562 kişiden oluşmaktadır. Homojen olmayan bir yapıdaki evren için; % 95 güven aralığında, \pm % 5 örnekleme hatası ile $n = 73562 \frac{(1,96)^2 (0,5) (0,5)}{(0,5)^2 (73562-1) + (1,96)^2 (0,5) (0,5)} = 382$ örneklem formülü (Salant ve Dillman, 1994, 55) kullanılarak gerekli örneklem büyüklüğü olarak hesaplanan 382 katılımcıdan elde edilen veriler değerlendirilmiştir. Buna göre araştırma sonucunda elde edilen bulgular ve araştırma evreni üzerinde genelleme yapmak mümkündür.

Burdur İli Kent merkezinin nüfusu TÜİK verilerinden eğitim durumu ve cinsiyete göre yüzdeleri hesaplanmış olup örneklem de aynı oranlarda tabakalı olarak seçilmiştir. 2016 yılı Ocak- Ağustos ayları arasında tabakalı örneklem sayısına ulaşılmıştır. Burdur İli Kent Merkez nüfusunun cinsiyet ve eğitim durumuna göre oranları ve sayıları, aynı oranlarda seçilen katılımcı sayıları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo1: Burdur İli Kent merkezi Nüfusunun ve Katılımcıların Cinsiyet- Eğitim Durumuna göre Dağılım Oranları – Tabakalı Örneklem Sayıları

Eğitim Düzeyleri	Kadın			Erkek			Toplam		
	Nüfus	Oran	Katılımcı Sayısı	Nüfus	Oran	Katılımcı Sayısı	Nüfus	Oran	Katılımcı Sayısı
İlkokul	14502	%19.7	76 Kişi	9455	%12.9	49 Kişi	23957	%32.6	125 Kişi
Ortaokul	6065	%8.2	31 Kişi	8508	%11.6	44 Kişi	14573	%19.8	75 Kişi
Lise	9225	%12.5	48 Kişi	10830	%14.7	56 Kişi	20055	%27.2	104 Kişi
Yüksekokul ve Fakülte	5963	%8.1	31 Kişi	7857	%10.7	41 Kişi	13820	%18.8	72 Kişi
YL/ Doktora	430	%0.6	2 Kişi	727	%1	4 Kişi	1157	%1.6	6 Kişi
Toplam	36185	%49.1	188 Kişi	37377	%50.9	194 kişi	73562	%100	382 Kişi

Kaynak: <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=130&locale=tr>, E.T:08.12.2015

3.3 Sınırlılıklar

Araştırmanın Burdur İli merkezinde yaşamakta olan 18 yaş üstü katılımcıların görüşleriyle ve anket sorularıyla sınırlıdır. Katılımcıların anket sorularına samimi cevap vermiş olması beklenmekte olup katılımcıların içten cevap vermediğinin belirlenememesi de sınırlılıklarımızdandır. Örneklemden de anlaşılacağı üzere katılımcıların çoğunluğu lise ve daha alt eğitim seviyesine sahiptir. Ankete katılanların soruları doğru anlayıp anlamadığı da sınırlılıklardan olup bu ihtimali bertaraf etmek amacıyla anketlerin tamamı yüz yüze görüşmeyle yapılmıştır.

3.4 Veri Toplama Aracı

Çalışmada veri toplama aracı olarak katılımcıların sosyo-demografik özelliklerini (yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim seviyesi, meslek ve aylık gelir durumu) belirleme formu ve sosyal politika uygulamalarına yönelik halkın algı ve tutumları belirlemeye yönelik ölçeğin, şehit yakını ve gazilere uygulanan sosyal politika uygulamalarına yönelik halkın algı ve tutumları kısmı kullanılmıştır. Ölçekte şehit yakını ve gazilere yönelik eğitim, sağlık, konut, ulaşım, vergi muafiyeti, istihdam, diğer alanlarda uygulanan politikaları içeren 9 maddeden oluşmaktadır. Her bir uygulamayı katılımcıların bilip bilmediği, söz konusu politikaları yeterli bulup bulmadığı ve devlete olan tutumunu etkileyip etkilemediği sorulmuştur.

Ölçeğe ilişkin farkındalık durumu, yeterli bulma algısı ve devlete olumlu tutuma etki olmak üzere üç puanlama yapılmıştır. Her bir sosyal politika uygulaması için, “ Bu uygulamayı biliyor muydunuz?” sorusuna verilen cevaplar; hayır bilmiyorum (0), evet biliyorum (1) olarak puanlandırılmıştır. Söz konusu bu politikaları yeterli bulma algısına ilişkin; “Şehit ve gazilere yönelik

uygulanan bu politikaları yeterli buluyor musunuz?” sorusuna verilen cevaplar; Yetersiz (1), Kısmen Yeterli (2), Yeterli olarak (3) olarak puanlandırılmıştır. “Bu uygulamalar devlete tutumunuzu olumlu etkiler mi?” sorusuna verilen cevaplar; Etkilemez (1), Kısmen Etkiler (2), Etkiler (3) olarak puanlanmıştır.

Akabinde ölçeğin güvenilirliğini tespit edebilmek için Cronbach’s Alpha katsayısı hesaplanmıştır. Ölçeğin güvenilirlik katsayısı (Cronbach Alpha) 0,845 olarak bulunmuştur. Güvenirlik katsayısı (Cronbach’s Alpha) 0,60 ve üzerindeki ölçek güvenilir kabul edilmektedir (Özdamar, 2004, s.623). Ölçeğin güvenilir olduğu görüldükten sonra ise; araştırmada değişkenlerin normal dağılım gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla Basıklık ve Çarpıklık değerleri değerlendirilmiştir.

Tablo 2. Basıklık ve Çarpıklık Değerleri

Değişkenler	Kurtosis	Skewness
Yeterli Bulma Algısı	-0,441	-0,569
Farkındalık Durumu	-1,196	-0,205
Devlete olumlu tutum	-1,005	-0,476

Değişkenlerin basıklık (Kurtosis) ve çarpıklık (Skewness) değerlerine ilişkin sonuçların -1.5 ile +1.5 (Tabachnick; Fidell, 2013), arasında olması normal dağılım kabul edilmektedir. Tablo 2’ye göre; şehit yakınları ve gazilere yönelik uygulanmakta olan sosyal politikaları yeterli bulma düzeylerinin, bu politikaların farkında olma durumlarının ve devlete olumlu tutumun çarpıklık ve basıklık değerleri +1.5 ile -1.5 arasında olduğu görüldüğü için analizlere devam edilmiştir. Ölçek faktörlerinin yapı geçerliliğine ilişkin doğruluğunu belirlemek üzere farklı bir örneklemden toplanan verilerle uyum gösterip göstermediğini tespit etmek için doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizinin uyum iyiliğini gösteren kriterler aşağıda verilmektedir.

Tablo 3. Doğrulayıcı Faktör Analizi İndeks Değerleri

İndeks	Normal Değer	Kabul Edilebilir Değer	Ölçek
χ^2/sd değeri	<2	<5	3,983
GFI (Uyum İyiliği İndeksi)	>0.95	>0.90	,90
AGFI	>0.95	>0.90	,91
CFI (Karşılaştırılmalı Uyum İndeksi)	>0.95	>0.90	,91
RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation)	<0.05	<0.08	,076
RMR	<0.05	<0.08	,069

Kaynak: Schumacker RE, Lomax RG. A (2004). *Beginner's Guide to Structural Equation Modeling*, New Jersey: Taylor & Francis, 1-8.

Tablo3'e göre; doğrulayıcı faktör analizinin uyum iyiliğini gösteren kriterlerle katılımcılardan toplanan verilerin kabul edilebilir düzeyde uyumlu olduğu tespit edilmiştir. Bu durum ölçeğin iyi uyum gösterdiğine işaret etmektedir. Standardize edilmiş olan katsayılara göre; standart hata değerlerinin düşük, t değerlerinin anlamlı ($p<0,001$), faktör yüklerinin yüksek olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlar literatüre ve kuramsal çerçeveye göre; faktör yapısının yapı geçerliliği olduğunu doğrulamaktadır.

3.5 Bulgular

Elde edilen verilerin analizinde; %95 güven aralığında, %5 anlamlılık düzeyinde SPSS 22.0 programı kullanılarak frekans, yüzde, ortalama ve standart sapma bulguları değerlendirilmiştir. Ayrıca iki bağımsız grup olan değişkenler arasında anlamlı farklılık tespiti için t-testi, ikiden daha fazla bağımsız grupların arasında anlamlı farklılığı tespit etmek için "One way Anova Testi" ve post-hoc analizleri yapılmıştır. Bunun yanında şehit yakını ve gazilere uygulanan sosyal politika uygulamalarına yönelik halkın farkındalık düzeyleri ve bu uygulamaları yeterli bulma algılarının devlete olumlu tutumları arasındaki ilişkiyi tespit etmek için korelasyon analizi, aynı değişkenlerin arasındaki etkiyi tespit etmek için de regresyon analizi uygulanmıştır. Korelasyon ve regresyon analizleri öncesinde farkındalık, yeterli bulma algı puanları ve devlet olumlu tutum puan ortalamaları, standart sapma, minimum ve maksimum puanlar hesaplanmıştır.

Tablo 4: Farkındalık Durumu- Yeterli Bulma Algı Düzeyleri ve Devlete Olumlu Tutum Ortalamaları

Değişkenler	N	Ort	Ss	Min.	Max.
Farkındalık	382	6,207	3,156	0,000	9,000
Yeterli Bulma Düzeyleri	382	2,286	0,563	1,000	3,000
Devlete Olumlu Tutum	382	2,189	0,689	1,000	3,000

Tablo 4'e göre; araştırmaya katılan bireylerin şehit yakını ve gazilere yönelik uygulanan sosyal politikalara yönelik farkındalık durumu ortalaması ($6,207\pm3,156$); uygulanan bu politikalara yeterli bulma düzeylerinin ortalaması ($2,286\pm0,563$); devlete olumlu tutum ortalaması ($2,189\pm0,689$) olarak belirlenmiştir. Akabinde; farkındalık düzeyleri, yeterli bulma algısı ve devlete olumlu tutum arasında ilişki ve etki olup olmadığını belirlemek amacıyla korelasyon ve regresyon analizleri uygulanmıştır. Değişkenler arasındaki

korelasyon ilişkisinde analizlerin değerlendirme kriterlerinde r: 0,00-0,25 arası değer ise; ilişki çok zayıf, r: 0,26-0,49 arasında değer ise; ilişki zayıf, r: 0,50-0,69 arasında bir değer ise; ilişki orta derecede, r: 0,70-0,89 arasında bir değer ise; ilişki yüksek, r: 0,90-1,00 arasında bir değer ise; yüksek derecede ilişki olarak değerlendirilmiştir (Kalaycı, 2006, s.116).

Tablo5: Farkındalık, Yeterlik Bulma Düzeyleri ve Devlete Olumlu Tutum Arasında Korelasyon Analizi

Değişkenler		Farkındalık	Yeterli Bulma Algısı	Devlete Olumlu Tutum
Farkındalık	r	1,000		
	p	0,000		
Yeterli Bulma Algısı	r	0,289**	1,000	
	p	0,000	0,000	
Devlete Olumlu Tutum	r	0,117*	-0,026	1,000
	p	0,022	0,609	0,000

Tablo 5'e göre; şehit yakınlarına ve gazilere uygulanan sosyal politikalara yönelik halkın farkındalık düzeyleri ile uygulanan bu politikaları yeterli bulma durumları arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlıdır ($r=0.289$; $p=0,000<0.05$). Katılımcıların uygulanan politikalara yönelik farkındalık düzeyi arttıkça yeterlilik algı düzeyleri de artmıştır. (H1: "Şehit yakını ve gazilere uygulanan sosyal politikalara yönelik farkındalık durumuyla bu politikaları yeterli bulma algısı arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki vardır", doğrulanmıştır). Ayrıca; farkındalık düzeyleri ile devlete olumlu tutum arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlıdır ($r=0.117$; $p=0,02<0.05$). Ankete katılanların farkındalık düzeylerindeki artış devlete olumlu tutumu da pozitif yönde arttırmıştır (H2: "Şehit yakını ve gazilere uygulanan sosyal politikalara yönelik farkındalık durumuyla bireylerin devlete olumlu tutumu arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki vardır", doğrulanmıştır). Ancak; katılımcıların uygulanan bu politikaları yeterli bulma durumları ile devlete olumlu tutumları arasında ilişki istatistiksel olarak anlamlı değildir. ($p>0.05$). (H3: "Şehit yakını ve gazilere yönelik sosyal politika uygulamalarını yeterli bulma algısıyla bireylerin devlete olumlu tutumu arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki vardır", reddedilmiştir.)

Tablo 6: Farkındalık Durumu ve Yeterlilik Algısının Devlete Olumlu Tutuma Etkisi Üzerine Regresyon Analizi

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	β	t	p	F	Model (p)	R ²
Devlete Olumlu Tutum	Sabit	2,188	14,624	0,000	3,413	0,034	0,013
	Farkındalık	0,030	2,561	0,011			
	Yeterli Bulma Algısı	-0,080	-1,233	0,218			

Tablo 6'ya göre; şehit yakınlarına ve gazilere uygulanan sosyal politikalara yönelik halkın farkındalık düzeylerinin devlete olumlu tutumları üzerinde anlamlı bir etkisi vardır. ($F=3,413$; $p=0,01<0.05$). Halkın farkındalık düzeyleri arttıkça devlete olumlu tutum üzerinde etkisi de arttırmaktadır ($\beta=0,030$). (H4: “Şehit yakını ve gazilere uygulanan sosyal politikalara yönelik farkındalık durumunun bireylerin devlete olumlu tutumu üzerinde pozitif yönlü anlamlı etkisi vardır”, doğrulanmıştır). Ancak söz konusu politikaları halkın yeterli bulma algılarının devlete olumlu tutum üzerinde etkisi anlamlı değildir ($F=3,413$; $p=0,21<0.05$). (H5: “Şehit yakını ve gazilere yönelik sosyal politika uygulamalarını yeterli bulma algısının bireylerin devlete olumlu tutumu üzerinde pozitif yönlü anlamlı etkisi vardır”, reddedilmiştir)

Akabinde; araştırmaya katılanların şehit yakını ve gazilere uygulanan sosyal politikalar hakkında farkındalık düzeyi puanlarının ortalamalarının yaş, eğitim durumu, aylık gelir ve meslek değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla “Tek Yönlü Varyans Analizi” uygulanmıştır. Ayrıca ortaya çıkan farklılıkların kaynaklarını ortaya koymak amacıyla tamamlayıcı post-hoc analizi uygulanmıştır.

Tablo 7'ye göre; yapılan analizler sonucunda, yaş değişkeni grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($F=4,961$; $p=0,000<0.05$). 18-20 yaş aralığındaki katılımcıların şehit yakını ve gazilere yönelik uygulanan politikalar hakkında farkındalık puanlarının ($7,239\pm 2,726$), diğer yaş gruplarından daha yüksek olduğu saptanmıştır. Eğitim durumu değişkenine göre farkındalık düzey puanları incelendiğinde; grup ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir. ($F=22,883$; $p=0,000<0.05$). Bu bağlamda eğitim durumu yüksek okul ve fakülte olanların farkındalık düzeyi puanları ($8,141\pm 2,671$) diğer eğitim düzeylerine sahip olanların farkındalık düzeyi puanlarından yüksek olduğu saptanmıştır. Aylık gelir değişkenine göre ise; grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($F=5,501$; $p=0,000<0.05$) Aylık geliri 4500 TL üstü olan katılımcıların farkındalık düzeyi puanları ($7,611\pm 2,969$), diğer gelir gruplarından daha yüksektir.

Şehit Yakını Ve Gazilere Uygulanan Sosyal Politikalara Yönelik Halkın Algı Ve Tutumlarının Araştırılması: Burdur İli Kent Merkezi Örneği

Tablo 7: Farkındalık Durumlarının Yaş-Eğitim-Aylık Gelir -Meslek Değişkenlerine Göre Ortalamaları

Değişkenler	Grup	N	Ort	Ss	F	p	Fark
Yaş	18-20	46	7,239	2,726	4,961	0,000	1 > 4
	21-30	76	7,092	3,007			2 > 4
	31-40	76	6,474	2,715			1 > 5
	41-50	106	5,632	3,270			2 > 5
	51-60	59	5,509	3,401			1 > 6
	60 Yaş üzeri	19	4,474	3,339			2 > 6
Eğitim Durumu	İlkokul Me-zunu	125	5,024	3,004	22,883	0,000	3 > 1
	Ortaokul Mezunu	75	5,240	2,784			4 > 1
	Lise Mezunu	104	6,875	3,068			3 > 2
	Yüksekokul ve Fakülte	78	8,141	2,671			4 > 3
Aylık Gelir	0-1300 TL	104	5,192	2,976	5,501	0,000	
	1301-2500 TL	133	6,323	3,327			2 > 1
	2501-3500 TL	68	6,279	2,911			3 > 1
	3501-4500 TL	41	7,049	2,898			4 > 1
	4500 TL üstü	36	7,611	2,969			5 > 1
Meslek	Memur	56	7,643	3,147	5,840	0,000	5 > 2
	İşçi	64	6,047	3,052			1 > 3
	Çiftçi	22	4,000	2,582			2 > 3
	Esnaf	32	6,438	2,770			4 > 3
	Ev Hanımı	11	3,636	2,461			6 > 3
	Öğrenci	6	7,333	3,777			7 > 3
	Diğer	31	6,968	3,271			1 > 5
					2 > 5		
					4 > 5		
					6 > 5		
					7 > 5		

Meslek değişkenine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespit etmek amacıyla "Tek Yönlü Varyans Analizi" yapılmıştır. Tablo 7'ye göre; grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır (F=5,840; p=0,000<0.05). Mesleği memur olanların farkındalık düzeyi puanlarının (7,643±3,147) diğer meslek gruplarından daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 8: Farkındalık Durumlarının Cinsiyete ve Medeni Durum Değişkenlerine Göre Ortalamaları

Değişkenler	Grup	N	Ort	Ss	t	p
Cinsiyet	Kadın	188	6,128	2,984	-0,482	0,629
	Erkek	194	6,284	3,320		
Medeni Durum	Bekâr	145	6,738	3,089	2,592	0,010
	Evli	237	5,882	3,159		

Tablo 8’de; araştırmaya katılan bireylerin şehit yakınları ve gazilere uygulanan sosyal politikalara yönelik farkındalık puan ortalamalarının medeni durum ve cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla yapılan “t-testi” sonucunda; cinsiyete göre ortalamalar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p>0,05$). Ancak; medeni durum değişkenine göre farkındalık düzeyleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. ($t=2.592$; $p=0.010<0,05$). Bu bağlamda; bekâr olan katılımcıların farkındalık puanlarının ($x=6,738$), evli olanların farkındalık puanlarından ($x=5,882$) yüksek olduğu saptanmıştır. (H_6 : “Şehit yakını ve gazilere uygulanan sosyal politika uygulamalarına yönelik farkındalık durumu sosyo-demografik tanımlayıcı özelliklere göre anlamlı farklılık göstermektedir”, sosyo- demografik özelliklerden; yaş, eğitim durumu, aylık gelir, meslek, medeni durum değişkenleri bakımından doğrulanmıştır. Ancak, cinsiyet değişkeni bakımından reddedilmiştir). Daha sonra uygulanan bu politikaları katılımcıların yeterli bulma algı düzeylerinin yaş, eğitim, aylık gelir ve meslek değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla; “Tek Yönlü Varyans Analizi” yapılmıştır. Ayrıca ortaya çıkan farklılıkların kaynaklarını tespit etmek amacıyla “Tamamlayıcı Post-Hoc Analizi” yapılmıştır.

Tablo 9’da, yaş değişkenine göre; şehit yakını ve gazilere uygulanan politikaları yeterli bulma algı düzeyleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($F=2,657$; $p=0,022<0.05$). 18-20 yaş aralığındaki katılımcıların şehit yakını ve gazilere uygulanan sosyal politikaları yeterli bulma algı puanları ($2,420\pm0,489$), diğer yaş gruplarının yeterli bulma algı düzeylerinden daha yüksektir. Eğitim durumu değişkenine göre, uygulanan bu politikaları yeterli bulma algı puanları incelendiğinde ise; eğitim düzeyi grup ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($F=14,652$; $p=0,000<0.05$). Bu bağlamda eğitim durumu yüksek okul ve fakülte olanların yeterli bulma algı puanlarının ($2,581\pm0,546$) diğer eğitim düzeylerinin yeterli bulma algı puanlarından yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ancak; aylık gelir değişkenine ve meslek değişkenine göre; söz konusu politikaları yeterli bulma algı düzeyleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p>0.05$).

Tablo 9: Yeterli Bulma Algısının Yaş- Eğitim Durumu-Aylık Gelir ve Meslek Değişkenlerine Göre Ortalamaları

Değişkenler	Grup	N	Ort	Ss	F	p	Fark
Yaş	18-20	46	2,420	0,489	2,657	0,022	1 > 4 2 > 4 3 > 4 1 > 6 2 > 6 3 > 6
	21-30	76	2,357	0,627			
	31-40	76	2,371	0,560			
	41-50	106	2,184	0,552			
	51-60	59	2,248	0,542			
	60 Yaş üzeri	19	2,037	0,461			
Eğitim Durumu	İlkokul Mezunu	125	2,161	0,532	14,652	0,000	3 > 1 4 > 1 3 > 2 4 > 2 4 > 3
	Ortaokul Mezunu	75	2,080	0,510			
	Lise Mezunu	104	2,365	0,547			
	Yüksekokul Ve Fakülte	78	2,581	0,546			
Aylık Gelir	0-1300 TL	104	2,218	0,502	1,115	0,349	
	1301-2500 TL	133	2,301	0,552			
	2501-3500 TL	68	2,338	0,565			
	3501-4500 TL	41	2,220	0,660			
	4500 TL üstü	36	2,408	0,642			
Meslek	Memur	56	2,327	0,698	0,556	0,765	
	İşçi	64	2,339	0,516			
	Çiftçi	22	2,205	0,500			
	Esnaf	32	2,359	0,523			
	Ev Hanımı	11	2,100	0,626			
	Öğrenci	6	2,100	0,721			
	Diğer Meslek	31	2,252	0,667			

Araştırmaya katılanların şehit yakını ve gazilere uygulanan sosyal politikaları yeterli bulma algı puan ortalamalarının medeni durum ve cinsiyet değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek için "t testi" uygulanmıştır.

Tablo 10: Yeterli Bulma Algısının Cinsiyet ve Medeni Durum Değişkenlerine Göre Ortalamaları

Değişkenler	Grup	N	Ort	Ss	t	p
Cinsiyet	Kadın	188	2,307	0,553	0,701	0,484
	Erkek	194	2,267	0,573		
Medeni Durum	Bekar	145	2,379	0,542	2,523	0,012
	Evli	237	2,230	0,569		

Tablo 10’da; yapılan t-testi sonucunda, uygulanan politikaları medeni durum değişkenine göre yeterli bulma puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($t=2.523$; $p=0.012<0,05$). Bu bağlamda; bekâr olan katılımcıların söz konusu politikalara yönelik uygulamaları yeterli bulma puanları ($x=2,379$), evli olan katılımcıların yeterli bulma puanlarından ($x=2,230$) yüksek olduğu saptanmıştır. Ancak; kadın ve erkeklerin uygulanan politikaları yeterli bulma puanları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p>0,05$). Analiz sonuçları değerlendirildiğinde; uygulanan söz konusu politikaları yeterli bulma algıları katılımcıların yaş, eğitim durumu ve medeni durum değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterirken aylık gelir, meslek ve cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermemektedir.

(H7: “Şehit yakını ve gazilere yönelik sosyal politika uygulamalarını yeterli bulma algısı sosyo-demografik tanımlayıcı özelliklere göre anlamlı farklılık göstermektedir”, sosyo- demografik özelliklerden; yaş, eğitim durumu ve medeni durum değişkenlerine bakımından doğrulanmıştır. Ancak; aylık gelir, meslek ve cinsiyet değişkenleri bakımından reddedilmiştir).

Karabulut, Yalova’da yaşamakta olan 5 muharip gazi, 8 malul gazi ve 12 şehit ailesi ile yüz yüze gerçekleştirdiği mülakatlardan elde ettiği bulguları değerlendirmiştir. Karabulut, bu çalışmada; malul gazilerinin ve şehit ailelerinin kendilerine devletin sağladığı hakları ve hizmetleri yeterli bulup bulmadıklarının değerlendirmelerine yer vermiştir. Devletin kendilerine sağladığı hakları ve hizmetleri malul gazilerin; % 37,5’inin “Çok İyi”, % 25’inin “İyi”, % 37,5’inin ise “Yetersiz” bulunduğu görülmüştür (Karabulut, 2017:105). Şehit ailelerine devletin sağladığı hakları ve hizmetleri; şehit ailelerinin % 16,7’sinin “Çok İyi”, % 75’inin “İyi”, % 8,3’ünün ise “Orta Seviyede İyi” bulmaktadırlar (Karabulut, 2017:109). Karabulut’un tez çalışmasından elde ettiği bulguların bu çalışmadan elde edilen bulguları destekler nitelikte olduğu tespit edilmiştir.

Daha sonra yaş, eğitim, aylık gelir, meslek değişkenlerine göre devlete olumlu tutum ortalamalarının farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla; “Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova)” yapılmıştır. Ayrıca ortaya çıkan farklılıkların kaynaklarını tespit etmek için “Tamamlayıcı Post-Hoc Analizi” yapılmıştır.

Yapılan “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonucunda, tablo 11’de; devlete olumlu puanlarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$). Eğitim seviyesi değişkenine göre devlete olumlu tutum puanları incelendiğinde; grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($F=3,217$; $p=0,023<0.05$).

Tablo 11: Devlete Olumlu Tutumun Yaş- Eğitim- Aylık Gelir - Meslek Değişkenlerine Göre Ortalamaları

Değişkenler	Grup	N	Ort	Ss	F	p	Fark
Yaş	18-20	46	2,196	0,728	0,181	0,970	
	21-30	76	2,176	0,745			
	31-40	76	2,176	0,716			
	41-50	106	2,237	0,649			
	51-60	59	2,153	0,688			
	60 Yaş üzeri	19	2,121	0,526			
Eğitim	İlkokul Mezunu	125	2,284	0,643	3,217	0,023	1 > 4
	Ortaokul Mezunu	75	2,291	0,524			
	Lise Mezunu	104	2,128	0,695			
	Yüksekokul Ve Fakülte	78	2,021	0,847			
Aylık Gelir	0-1300 TL	104	2,176	0,652	0,351	0,843	
	1301-2500 TL	133	2,238	0,684			
	2501-3500 TL	68	2,149	0,700			
	3501-4500 TL	41	2,117	0,707			
	4500 TL üstü	36	2,203	0,791			
Meslek	Memur	56	2,070	0,806	0,831	0,547	
	İşçi	64	2,238	0,656			
	Çiftçi	22	2,050	0,538			
	Esnaf	32	2,206	0,643			
	Ev Hanımı	11	2,109	0,744			
	Öğrenci	6	2,200	0,713			
	Diğer	31	1,932	0,776			
	Memur	56	2,070	0,806			

Bu bağlamada; eğitim durumu ilkököl mezunu olan katılımcıların, söz konusu uygulamaların devlete tutumunu olumlu etkileyeceği yönünde verdiği puan ortalamalarının ($2,284\pm 0,643$), diğer eğitim seviyesine sahip katılımcılardan daha yüksek olduğu saptanmıştır. Ancak; aylık gelir ve meslek değişkenine göre; katılımcıların, bu politikaların devlete tutumunu olumlu etkileyeceği yönünde verdiği puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p>0.05$). Daha sonra cinsiyet ve medeni

durum değişkenine göre devlete olumlu tutum puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için “t testi” yapılmıştır.

Tablo 12.Devlete Olan Tutumun Cinsiyet ve Medeni Durum Değişkenlerine Göre Ortalamaları

Değişkenler	Grup	N	Ort	Ss	t	p
Cinsiyet	Kadın	188	2,176	0,714	-0,361	0,718
	Erkek	194	2,202	0,666		
Medeni Durum	Bekar	145	2,201	0,722	0,259	0,796
	Evli	237	2,182	0,670		

Yapılan “t-testi” sonucunda, tablo 12’de; medeni durum ve cinsiyet değişkenlerine göre katılımcıların, şehit yakını ve gazilere yönelik uygulanan sosyal politikaların devlete olumlu tutumunu etkileyeceği yönünde verdiği puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p>0.05$). (H8: “Şehit yakını ve gazilere yönelik sosyal politika uygulamalarının bireylerin devlete tutumu sosyo-demografik tanımlayıcı özelliklere göre anlamlı farklılık göstermektedir”, sosyo-demografik özelliklerden eğitim seviyesi bakımından doğrulanmıştır. Ancak; yaş, aylık gelir, meslek, cinsiyet, medeni durum değişkenleri bakımından reddedilmiştir).

SONUÇ

Vatan topraklarının bütünlüğü ve bağımsızlığımızı korumak uğruna canını feda eden şehitlerimizin dul ve yetimleri, bu uğurda sağlığını kaybeden gazilerimiz geri kalan yaşamlarında çeşitli maddi-manevi zorluklarla karşı karşıya kalmaktadırlar. Şehit yakını ve gazilerimizi yaşadıkları sosyo-ekonomik risklere karşı koruma amacıyla sağlık, eğitim, sosyal güvenlik, istihdam, vergi muafiyeti gibi alanlarda sosyal devlet olmanın gereği olarak çeşitli politikalar geliştirilmekte ve uygulanmaktadır. Uygulanan bu politikalarla dezavantajlı gruplardan olan şehit yakınları ve gazilere toplum içinde hak ettikleri saygınlığın ve insan onuruna yaraşan yaşam standardının sağlanmasıdır.

Şehit yakını ve gazilere yönelik uygulanan politikaların hedeflerine ulaşması için çağın gereklerinin yanında halkın beklentilerini de karşılayacak şekilde planlanması ve uygulanması gerekmektedir. Bu nedenle uygulanan politikalara yönelik halkın algı ve tutumlarının saptanması önem arz etmektedir. Ancak; bu konuda oldukça sınırlı sayıda araştırma bulunmaktadır. Bu çalışma, araştırma konusuna bağlı olarak Burdur İli Kent merkezinde yaşamakta olan 18 yaş üstü bireylere anket uygulanarak yapılmış ve elde edilen verilerden ulaşılan sonuçlar ortaya konmuştur.

Şehit yakını ve gazilere uygulanan sosyal politikalara yönelik halkın farkındalık durumları, uygulanan bu politikaları yeterli bulma algılarını ve devlete olumlu tutumlarını arttırmaktadır. Ancak; halkın uygulanan söz konusu politikaları yeterli bulma algıları devlete olan olumlu tutumlarını etkilememektedir. Bunun yanında 18-20 yaş aralığında olan bireylerin şehit yakını ve gazilere uygulanan sosyal politikalara yönelik farkındalık düzeyleri diğer yaş gruplarına göre daha yüksektir. Ayrıca; eğitim seviyesi yüksek okul ve fakülte düzeyinde olan katılımcıların söz konusu politikalara yönelik farkındalık düzeyleri diğer eğitim düzeylerine göre daha yüksektir. Aylık gelir bakımından ise; aylık geliri 4500 TL ve üstü olan katılımcıların diğer gelir gruplarına göre farkındalık düzeylerinin daha yüksektir. Katılımcıların mesleklerine göre farkındalık düzeyleri değerlendirildiğinde ise; mesleği memur olanların diğer meslek gruplarının farkındalık düzeylerinden daha yüksektir. Medeni durum bakımından ise; bekâr olanların şehit yakını ve gazilere uygulanan sosyal politikalara yönelik farkındalık düzeyleri evli olanlardan daha yüksektir. Ancak; cinsiyet değişkenine göre farkındalık düzeylerinde farklılık yoktur.

Şehit yakını ve gazilere uygulanan sosyal politikaları halkın yeterli bulma algı düzeyleri katılımcıların yaş değişkenine göre değerlendirildiğinde; 18-20 yaş aralığında olan bireyler uygulanan politikaları diğer yaş gruplarından daha fazla yeterli bulmaktadırlar. Katılımcıların eğitim seviyelerine göre uygulanan söz konusu politikaları yeterli bulma düzeyleri değerlendirildiğinde; eğitim seviyesi yüksek okul ve fakülte olan katılımcıların diğer eğitim seviyelerine sahip katılımcılara göre şehit ve gazilere uygulanan sosyal politikaları yeterli bulma algı düzeylerinin daha yüksektir. Uygulanan bu politikaları yeterli bulma düzeyi medeni durumu bekâr olan katılımcıların evli olan katılımcılar daha yüksektir. Ancak; söz konusu politikaları yeterli bulma algı düzeyleri; aylık gelir, meslek ve cinsiyet değişkenlerine göre farklılık göstermemektedir.

Halkın devlete olumlu tutumları ise; sosyo-demografik özelliklerinden eğitim seviyesi değişkenine göre farklılık gösterirken yaş, aylık gelir, meslek, cinsiyet ve medeni durum değişkenlerine göre farklılık göstermemektedir. Eğitim seviyesi ilköğretim seviyesinde olan bireylerin şehit yakını ve gazilere uygulanan politikaların devlete olumlu tutumlarını artırma düzeyi diğer eğitim seviyelerine sahip olan bireylerden daha fazladır. Söz konusu politikalar hakkında yüksek okul ve fakülte seviyesine sahip bireylerin daha fazla bilgi sahibi oldukları ve uygulanan bu politikaları yeterli buldukları ancak; söz konusu politikaların ilköğretim seviyesindeki bireylerin devlete olumlu tutumlarını daha fazla etkilediği saptanmıştır.

Şehit yakını ve gazilere uygulanan sosyal politikalara yönelik halkın farkındalık düzeylerinin, bu politikaları yeterli bulma düzeylerinin ve devlete

olumlu tutumlarının artırılması için; uygulanan bu politikaların iletişim araçları vasıtasıyla tanıtılmasının gerektiği düşünülmektedir. Ayrıca devletin dezavantajlı durumdaki bu gruplara uyguladığı sosyal politikaların öğrencilere seçmeli ders olarak verilmesinin uzun vadede halkın devlete olumlu tutumunu arttıracakı düşünülmektedir. Çalışma Burdur ili kent merkezinde yapılmış olup kırsal bölgede yapılacak araştırmalardan farklı sonuçlar çıkabileceği düşünülmektedir. Literatür taramasında; bu konuyla ilgili yapılan çalışmaların çok sınırlı olduğu görülmüş olup bu alandaki çalışmaların artırılmasının uygulanan sosyal politikalara yön vermesi açısından önem arz etmektedir. Ayrıca, çalışmanın diğer illerde de yapılması ve iller arası kıyaslama yapılması ayrıca kent merkezleri ve kırsal bölgeler arasında kıyaslama yapılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Kalaycı, Ş. (2006). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım Ltd. Şti.
- Karabulut, C.(2017). *Türkiye’de gazilere ve şehit ailelerine yönelik uygulanan sosyal politikalar: Yalova ili örneği*. Yayınlanmamış YL Tezi, Yalova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri ABD, Sosyal Politika Bilim Dalı
- Köleoğlu, Y., Karataşoğlu, S. ve Namal, M.K. (2013). Türkiye’de gazi ve şehit ailelerine sağlanan sosyal haklar ve gazi ve şehit aileleri bilgi bankası oluşumunun sağlanmasında Batman ili örneği. *Sosyal Güvenlik Dergisi*, 3(2),110-149.
- Namal, M. K., Köleoğlu, Y. (2006). Türkiye’de gazi ve şehit ailelerine sağlanan sosyal haklar. *Türk ve İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(8), 119-149.
- Özbudun, E. (2017). *Türk anayasa hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınevi.
- Özdamar, K. (2004). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi*. Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Salant P., Dillman D. A. (1994). *How to conduct your own survey*. Newyork: John Wiley & Sons.
- Schumacker RE., Lomax RG. A.(2004). *Beginner's guide to structural equation modeling*. New Jersey: Taylor & Francis.
- Seyyar, A. (2005). *Sosyal güvenlik terimleri-Ansiklopedik Sözlük*, 1. Basım, İstanbul: Papatya Yayıncılık Eğitim.
- Seyyar, A., Köleoğlu, Y. (2011). *Sosyal politikalar açısından gaziler ve şehit aileleri*. İstanbul: Lalezar Kitabevi.
- Tabachnick B.G., Fidell L.S. (2013). *Using multivariate statistics* (sixth ed.), Boston: Pearson.

- <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=130&locale=tr> , Erişim Tarihi: 08.12.2015
- <http://giresun.aile.gov.tr/kurumsal/sehit-yakinlari-ve-gazilere-taninan-haklar>, Erişim Tarihi: 15.05.2018
- <https://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa82.htm>, Erişim Tarihi: 06. 09. 2018
- http://tusgap.com/haber-sehit_yakinlarimiz_ve_gazilerimize_saglanan_haklar-4920.html Erişim Tarihi: 21.08.2018
- 12 – 17.7.1927 tarih ve 631 – 635 sayılı RG’ de yayınlanan 1111 sayılı Askerlik Kanunu
- 18.02.1954 tarih ve 8637 sayılı RG’ de yayınlanan 6245 sayılı Harcırah Kanunu
- 06.01.1961 tarih ve 10700 sayılı RG’ de yayınlanan 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu
- 10.08.1967 tarih ve 12670 sayılı RG’ de yayınlanan 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu
- 11.8.1970 tarih ve 13576 sayılı RG’ de yayınlanan 1319 Sayılı Emlak Vergisi Kanunu
- 25.3.1986 tarih ve 19058 sayılı RG’ de yayınlanan 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanunu
- 12.4. 1991 tarih ve 20843 (Mükerrer) sayılı RG’ de yayınlanan 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu
- 19.06.1992 tarih ve 17729 sayılı RG’ de yayınlanan 2684 Sayılı İlköğretim ve Ortaöğretimde Parasız Yatılı veya Burslu Öğrenci Okutma ve Bunlara Yapılacak Sosyal Yardımlara İlişkin Kanun
- 16.06.2006 tarih ve 26200 sayılı RG’ de yayınlanan 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu
- 14.2.2007 Tarih ve 26434 sayılı RG’ de yayınlanan 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu
- 17.6 1949 tarih ve 7235 sayılı RG’ de yayınlanan 5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu